

**СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ
ДЕРЖАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Методичні вказівки до семінарських занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо - професійної програми «Соціальне забезпечення» ,галузі знань 23

Соціальна робота спеціальності 232 Соціальне забезпечення/ освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» , галузі знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, спеціальності I10 Соціальна робота та консультування

денної та заочної форм навчання

УДК 304
С-69

Голова вченої ради факультету цифрових, освітніх та соціальних технологій ЛНТУ _____ Г.А. Герасимчук

Затверджено вченою радою факультету цифрових, освітніх та соціальних технологій ЛНТУ, протокол № __ від «_» _____ 2026 року

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозиторій ЛНТУ

Директор бібліотеки _____ Н.П. Поліщук

Рекомендовано до видання на засіданні кафедри соціогуманітарних технологій Луцького НТУ, протокол № _від «_» _____ 2026 року.

Завідувач кафедри соціогуманітарних технологій _____ О.М. Жук

Укладачі: _____ О.І. Ситник, кандидат політичних наук, доцент кафедри соціогуманітарних технологій ЛНТУ;

_____ О.Ю.Сільвестрова. кандидат філософських наук, доцент кафедри соціогуманітарних технологій ЛНТУ

Рецензент: _____ О.О. Піменова, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціогуманітарних технологій ЛНТУ.

Відповідальний за випуск: _____ О.М. Жук, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедрис оціогуманітарних технологій ЛНТУ

Соціальні стандарти держав Європейського Союзу[Текст].

Методичні вказівки до семінарських занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» галузь знань 23 Соціальна робота спеціальності 232 Соціальне забезпечення/освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» , галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, спеціальності І10 Соціальна робота та консультування денної та заочної форм навчання / уклад. О.І.Ситник, О.Ю.Сільвестрова. Луцьк: ЛНТУ, 2026. 52 с.

С 69

У методичних вказівках з урахуванням вимог робочої навчальної програми викладені теми та питання до семінарських занять, література, контрольні питання, теми доповідей та рефератів.

© Ситник О.І., 2026

© Сільвестрова О.Ю., 2026

ЗМІСТ

I	Зміст	3
II	Вступ	4
III	Тема 1. Соціальні стандарти держав-членів Європейського Союзу	6
	Тема 2. Стандарти соціальної політики держав-членів ЄС	8
	Тема 3. Соціальні стандарти у сфері праці держав-членів ЄС	10
	Тема 4. Соціальні стандарти міграційної політики Європейського Союзу	11
	Тема 5. Європейські та міжнародні соціальні стандарти права на гідний рівень життя і права на соціальне забезпечення	12
	Тема 6. Європейські та міжнародні соціальні стандарти у соціальному забезпеченні	14
	Тема 7. Соціальні стандарти європейської політики протидії соціальному виключенню громадян	15
	Тема 8. Соціальні стандарти пенсійного забезпечення в державах ЄС	16
	Тема 9. Стандарти соціального діалогу в соціальній політиці держав-членів ЄС	17
	Тема 10. Реалізація європейських та міжнародних соціальних стандартів. Стандарти в галузі захисту соціальних прав	18
IV	Питання до заліку	20
V	Список рекомендованої літератури	22

Вступ

Соціальні стандарти є фундаментальною складовою соціальної політики держав та важливим інструментом забезпечення належного рівня життя населення, соціальної справедливості й сталого розвитку суспільства. У країнах Європейського Союзу система соціальних стандартів формується на засадах поваги до прав людини, соціальної солідарності, рівності можливостей і субсидіарності, що відображає спільні європейські цінності та водночас урахує національні особливості соціально-економічного розвитку. Вивчення соціальних стандартів держав Європейського Союзу має особливе значення для підготовки фахівців у сфері соціального забезпечення, оскільки дозволяє глибше зрозуміти механізми регулювання рівня життя, мінімальних соціальних гарантій, стандартів оплати праці, соціального захисту, охорони здоров'я, освіти та соціальних послуг. Аналіз європейського досвіду сприяє формуванню професійних компетентностей щодо оцінювання ефективності соціальної політики, порівняльного аналізу національних і наднаціональних підходів, а також адаптації кращих практик ЄС до умов України.

Методичні вказівки до семінарських занять підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни «Соціальні стандарти держав Європейського Союзу» спеціальності 232 – Соціальне забезпечення.

Змістова частина методичних вказівок побудована за окремими темами, які виокремлюють специфіку реалізації соціальних стандартів у соціальній політиці держав-членів ЄС:

- соціальні стандарти держав-членів ЄС;
- стандарти соціальної політики держав-членів ЄС;
- соціальні стандарти у сфері праці держав-членів ЄС;
- соціальні стандарти міграційної політики ЄС;
- європейські та міжнародні соціальні стандарти права на гідний рівень життя і права на соціальне забезпечення;
- європейські та міжнародні соціальні стандарти у соціальному забезпеченні;
- соціальні стандарти європейської політики протидії соціальному виключенню громадян;
- соціальні стандарти пенсійного забезпечення в державах ЄС;
- стандарти соціального діалогу в соціальній політиці держав-членів ЄС;
- реалізація європейських та міжнародних соціальних стандартів.

В результаті вивчення та засвоєння основних положень дисципліни «Соціальні стандарти держав-членів ЄС» студент повинен:

ЗНАТИ:

- сутність та значення соціальних стандартів;
- соціальні права в європейській правовій системі;
- стандарти соціальної політики держав-членів ЄС;
- європейські стандарти права на працю;
- міжнародно-правові стандарти у сфері міграції;
- європейські стандарти на гідний рівень життя;
- стандарти та принципи соціального забезпечення в ЄС;
- соціальні стандарти пенсійного забезпечення в державах-членах ЄС;
- стандарти соціального діалогу в державах-членах ЄС.

ВМІТИ:

- орієнтуватися в системах європейських і міжнародних стандартів;
- володіти нормативно-правовими документами щодо соціальних стандартів держав-членів ЄС;
- аналізувати нормативно-правове регулювання стандартів соціальної політики держав-членів ЄС.

Дисципліна «Соціальні стандарти держав-членів Європейського Союзу» орієнтована на реалізацію інтегральної компетентності: здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Загальні положення соціальних стандартів держав ЄС

Тема 1. Соціальні стандарти держав Європейського Союзу

План

1. Інституційно-політичний устрій ЄС та особливості соціальної інтеграції.
2. Поняття «соціальні права людини», історія їх розвитку.
3. Соціальні обов'язки держави та їх міжнародно-правове регулювання.
4. Поняття та система міжнародних соціальних стандартів.
5. Міжнародні стандарти соціальних прав людини.
6. Соціальні права в європейській правовій системі.
7. Поняття та загальна характеристика джерел міжнародних соціальних стандартів.
8. Європейські соціальні стандарти в контексті сучасної моделі джерел права соціального забезпечення.

Література

Основна

1. Андрієнко І. С. Міжнародні стандарти соціального забезпечення в контексті євроінтеграційних процесів в Україні. Південноукраїнський правничий часопис.-2022. №4 Ч. 1. с.142-147.
2. Джура Х. Ю. Специфіка міжнародних соціальних стандартів як компонент міжнародного правового механізму. Вісник пенітенціарної асоціації України. 2025 / №2 (3 2). с.56-62.
3. Людські права: навчальний посібник. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2023. 231 с.
4. Міжнародні стандарти і Україна. Аналітичні матеріали. 2023.
<https://jurfem.com.ua/analitychnyi-tsentri/analitychni-materialy-jurfem/mizhnarodni-standarty-i-ukraina/>
5. Сучасна політика розвитку Європейського Союзу: навчальний посібник / Упорядкування В. І. Андрейка. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. – 304 с.

Додаткова

1. Європейська соціальна хартія (переглянута) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>

2. Єдиний європейський акт [Електронний ресурс]: Угода від 17 лютого 1986 р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права [Електронний ресурс] (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовтня 1973 р.). – Режим доступу: : <http://zakon.rada.gov.ua>

4. Міжнародний пакт про політичні і громадянські права [Електронний ресурс] (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовтня 1973 р.). – Режим доступу: : <http://zakon.rada.gov.ua>

5. Європейський кодекс соціального забезпечення: Кодекс Ради Європи від 06.11.1990 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: : <http://zakon2.rada.gov.ua/law/show1994-329>.

Контрольні питання

1. Яким чином відбувалося договірне оформлення Європейського Союзу?
2. Що таке «ставки» Європейського Союзу?
3. Охарактеризуйте інституції Європейського Союзу.
4. Як ви розумієте поняття «Європейська ідентичність»?
5. Що таке спільні європейські цінності?
6. Що є ключовими проблемами та цінностями соціальної політики країн ЄС?
7. Які соціальні права людини закріплені на законодавчому рівні?
8. У яких міжнародних актах зосереджені основні соціальні права людини та соціальні обов'язки держави?
9. Що таке міжнародний стандарт?
10. Як можна систематизувати міжнародні соціальні стандарти?
11. У чому полягає значення міжнародних соціальних стандартів?
12. Як можна класифікувати джерела міжнародних соціальних стандартів?
13. Охарактеризуйте європейські соціальні стандарти.

Теми рефератів, доповідей і творчих завдань

1. Договірно-правова основа Європейського Союзу.
2. Джерела права Європейського Союзу.
3. Інституційна система Європейського Союзу.
4. Україна – ЄС: розвиток відносин і основні напрями співробітництва.
5. Природа, джерела та зміст соціальних прав людини.
6. Особливості формування та правові основи Європейського соціального права.
7. Поняття соціальної держави та її соціальні обов'язки щодо громадян.
8. Історія та еволюція міжнародних стандартів у сфері соціальних прав людини.
9. Поняття та зміст соціальних прав як основи соціальної політики в ЄС.

10. Особливості внутрішньої та зовнішньої політики ЄС у сфері соціальних прав.
11. Загальна характеристика Європейських соціальних стандартів.

Тема 2. Стандарти соціальної політики держав-членів ЄС (4 год.)

План

1. Сутність та принципи соціальної політики держав-членів ЄС.
2. Основні напрями Європейської соціальної політики.
3. Європейські моделі соціального партнерства.
4. Нормативно-правове регулювання стандартів соціальної політики країн-членів ЄС.

Література

Основна

1. Барінов Д. В. Нормативно-правове забезпечення соціальних прав громадян Європейського Союзу. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. Випуск 6. 2023. с.194-198.

2. Орловська І. Г. Європейський стовп соціальних прав як орієнтир соціальної політики України в умовах європейського вектора розвитку. Південноукраїнський правничий часопис. 2022. №4 .Ч.2

3. Ситник Олександр. Соціальні стандарти ЄС як інструмент забезпечення стабільності трудових ринків країн-членів в умовах глобальних викликів. Грані. Том 28. № 4. 2025. с.5-11. <https://doi.org/10.15421/172578>

<https://grani.org.ua/index.php/journal/issue/view/207>

4. Ситник О.І. Соціальна політика як інструмент забезпечення сталого розвитку держави. Науковий журнал “Політикус”. Випуск 5. 2025. с.69-74. DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-5.11>

http://politicus.od.ua/5_2025/13.pdf

5. Соціальна політика: навчальний наочний посібник / Є.І. Бородин, Н.Г. Сорокіна; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Електрон. дані. – Дніпро : НТУ «ДП», 2023. – 327 слайди.

<https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/2213/2183>

6. СТАНДАРТИ ЄС У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПІ. Аналітичні матеріали. 2023.

<https://jurfem.com.ua/standarty-yees-u-spheri-sotszabezpechennya/>

7. Хаустов В.К. Сучасний вимір соціальної політики країн Європейського Союзу-орієнтир реформ в Україні. Український соціум. 2023. № 4 (87). с.50-68.

Додаткова

1. Європейська соціальна хартія (переглянута) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
2. Єдиний європейський акт [Електронний ресурс]: Угода від 17 лютого 1986 р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права [Електронний ресурс] (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовтня 1973 р.). – Режим доступу: : <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Міжнародний пакт про політичні і громадянські права [Електронний ресурс] (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовтня 1973 р.). – Режим доступу: : <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Європейський кодекс соціального забезпечення: Кодекс Ради Європи від 06.11.1990 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: : <http://zakon2.rada.gov.ua/law/show1994 - 329>.

Контрольні питання

1. Розкрийте сутність соціальної політики.
2. Яка основна мета та завдання соціальної політики країн ЄС?
3. Розкрийте пріоритети соціальної політики в сучасних умовах.
4. Наведіть характеристику принципів соціальної політики.
5. Охарактеризуйте основні моделі соціальної політики.
6. Охарактеризуйте сутність юридичної та ціннісної структури соціальної політики ЄС.
7. Що таке спільні європейські цінності?
8. Які причини зумовили розвиток у ЄС соціального партнерства?
9. Які спільні партнерські структури створені в рамках ЄС?

Теми рефератів, доповідей та творчих питань

1. Соціальна політика як суспільний феномен.
2. Соціальна справедливість як принцип соціальної політики.
3. Моделі соціальної політики в країнах ЄС.
4. Сутність держави загального добробуту.
5. Поняття та типи соціального партнерства.
6. Досвід соціальної політики європейських держав для України.
7. Загальна характеристика нормативно-правових документів щодо соціальної політики в країнах ЄС.
8. Ключові проблеми та цінності соціальної політики країн ЄС.

Тема 3. Соціальні стандарти в сфері праці держав-членів ЄС

План

1. Ринок праці як об'єкт соціальної політики.
2. Зміст міжнародного та європейського соціального стандарту права на працю, його елементи.
3. Стандарт права як об'єднання для захисту економічних і соціальних інтересів, його елементи.
4. Сутність міжнародного соціального стандарту права на відпочинок і дозвілля, його зміст.

Література

Основна

- 1.Близнюк, В., Яценко, Л. (). Ринок праці у вимірі соціальної якості. *Сталый розвиток економіки*, (1(46)). 2023. с.21-30.
- 2.Гетьманцева Н.Д.,Вакарюк Л.В. Соціальна політика держави на ринку праці.Юридичний науковий електронний журнал. №4.2024.с.282-285.
http://www.lsej.org.ua/4_2024/66.pdf
3. Ткачук В. А., Ланченко Є. О., Балан О. Д., Гаврилук І. П. Економіка праці й соціально-трудова відносина: навч. посібник. Київ: НУБіП України, 2022. 616 с.
- 4.Ситник Олександр. Соціальні стандарти ЄС як інструмент забезпечення стабільності трудових ринків країн-членів в умовах глобальних викликів. Грані. Том 28. № 4. 2025. с.5-11. <https://doi.org/10.15421/172578>

<https://grani.org.ua/index.php/journal/issue/view/207>

- 5.Рибак О.О.Міжнародно-правові акти та їх вплив на законодавство України, що регулює право на відпочинок.Юридичний науковий електронний журнал.№ 3/2024. с.248-251.http://www.lsej.org.ua/3_2024/58.pdf

Додаткова

1. Комітет зайнятості ЄС [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/social/main>

Контрольні питання

1. Якими є основні етапи формування ринку праці в ЄС?
2. Як протидіє ЄС «соціальному туризму»?
3. Охарактеризуйте політику і стратегію зайнятості в ЄС.
4. Яку політику боротьби з безробіттям проводять країни ЄС?
5. У чому полягає сутність міжнародного стандарту права на працю?
6. Які елементи включає стандарт права на працю?
7. Які міжнародні акти закріплюють стандарт права на працю?
8. Які елементи охоплює стандарт права на об'єднання з метою захисту економічних та соціальних інтересів?

9. У яких міжнародних актах втілений стандарт права на відпочинок і дозвілля?
10. Якою є діяльність Європейської служби зайнятості?

Теми рефератів, доповідей і творчих завдань

1. Порівняльний аналіз державної політики у сфері праці в Україні та країнах ЄС.
2. Особливості і тенденції розвитку світового ринку праці.
3. Сутність та діяльність Європейської служби зайнятості.
4. Політика і стратегія зайнятості в ЄС.
5. Нормативно-правова база міжнародних і європейських стандартів.
6. Міжнародні стандарти соціальної політики у сфері праці.
7. Порівняльний аналіз державної політики у сфері праці в Україні та країнах ЄС.
8. Основні напрями Міжнародної політики у сфері праці.
9. Завдання у сфері праці передбачені Угодою про асоціацію між Україною і ЄС: загальна характеристика.

Тема 4. Соціальні стандарти міграційної політики Європейського Союзу

План

1. Міграція в Європі.
2. Формування стандартів міграційної політики ЄС.
3. Основні напрями та стандарти спільної міграційної політики ЄС.
4. Міжнародно-правові стандарти у сфері міграції.

Література

Основна

1. Андріїв В., Вахонєва Т. Правове регулювання трудової міграції. Вісник КНУ. Юридичні науки. 125 (1). 2023. с 5-9.
2. Бикова А.Л., Александрюк І.В. Аналіз нормативно-правового регулювання трудової міграції в Україні. Економічний простір. Збірник наукових праць. №191. 2024. с.67-- 73.
3. Івашук І. О., Стахова Н. В., Живко М. А. Міжнародні міграційні процеси : навчальний посібник / І. О. Івашук, Н. В. Стахова, М. А. Живко. Тернопіль. : ЗУНУ. 2022. 204 с.
4. Міграційне право України : навч. посіб. / [Сопільник Р. Л. , Ковалів М. В. , Єсімов С. С. та ін.]. Львів : СПОЛОМ, 2023. 260 с.
5. Примуш М. В., Носачов Є.О. Міграція та міграційна політика як предмет політичного дослідження. Політичне життя. №1. 2025. с.75-80.

6.Харитонов Р. Ф., Шишименко О. І.Міжнародно-правовий захист прав мігрантів у ЄС: сучасний стан. Південноукраїнський правничий часопис. №4. Ч. 3.2022. с.87-90.

Додаткова

1.Вплив міграційних процесів на перебіг повоєнного відновлення України, міграційну політику ЄС та країн Східного партнерства. За редакцією Юрія Якименка. Київ. 2023. <https://razumkov.org.ua/images/2023/10/25/2023-Pyshchulina-MIGRACIA.pdf>

2.Конвенція про статус біженців (Convention Relating to the Status of Refugees), 1951. <https://www.unhcr.org/1951-refugee-convention.html>

3.Міжнародна конвенція про захист прав всіх трудових мігрантів і членів їхніх сімей, 1990

<https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-convention-protection-rights-all-migrant-workers>

4. Європейська Конвенція з прав людини (ECHR), 1950

<https://www.echr.coe.int/>

5. Директиви ЄС щодо тимчасового захисту та притулку (наприклад, 2001/55/ЄС, рішення 2022/382)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32001L0055>

Контрольні питання

1. Як формується міграційна політика ЄС?
2. Які стандарти міграційної політики ЄС?
3. Які основні напрями спільної міграційної політики ЄС?
4. Як здійснюється соціальний захист мігрантів країн ЄС?
5. Що робиться в ЄС для протидії незаконній міграції або міграційної політики.

Теми рефератів, доповідей та творчих завдань

1. Причини, обсяги та особливості сучасних міжнародних переміщень.
2. Сутність та завдання міжнародної політики ЄС.
3. Законодавство ЄС щодо легальної імміграції з третіх країн.
4. Соціальний захист мігрантів у ЄС.
5. Реалізація виборчого права мігрантів.
6. Протидія незалежній міграції.
7. Міграційна ситуація в Україні: основні характеристики і особливості.

Змістовий модуль 2 Стандарти в соціальному забезпеченні держав-членів ЄС

Тема 5. Європейські та міжнародні соціальні стандарти права на гідний рівень життя і права на соціальне забезпечення

План

1. Поняття соціального стандарту на гідний рівень життя.
2. Міжнародні соціальні стандарти права на гідний рівень життя.
3. Порівняльний аналіз Європейських соціальних стандартів на гідний рівень життя в законодавствах ЄС та України.

Література

Основна

1. Галушко О.І. Гідний рівень соціального забезпечення осіб в Україні: проблеми законодавчого понятійного апарату. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. Випуск 73: частина 2. 2022. с.12-17.

2. Петренко В. С., Карнаушенко А. С., Мельникова К. В. Соціальні стандарти ЄС та їх вплив на українську економіку. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. №10.

<https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-10-02-03/2023-10-02-03>

3. Семигіна, Т., Слозанська, Г. & Столярик, О. Класифікація та стандартизація соціальних послуг: міжнародний та український досвід. Аналітичний матеріал. Київ: ПРООН. 2024. 274 с.

4. Галдикін О. Гідний рівень життя як категорія соціальної держави. Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ. 2024. No 3. с.63-68.

Додаткова

1. Європейська соціальна хартія (переглянута) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>

2. Єдиний європейський акт [Електронний ресурс]: Угода від 17 лютого 1986 р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права [Електронний ресурс] (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовтня 1973 р.). – Режим доступу: : <http://zakon.rada.gov.ua>

4. Міжнародний пакт про політичні і громадянські права [Електронний ресурс] (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовтня 1973 р.). – Режим доступу: : <http://zakon.rada.gov.ua>

5. Європейський кодекс соціального забезпечення: Кодекс Ради Європи від 06.11.1990 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: : <http://zakon2.rada.gov.ua/law/show1994-329>.

Контрольні питання

1. У чому призначення міжнародних соціальних стандартів права на гідний рівень життя?
2. Як співвідносяться Міжнародно-правові акти і національне законодавство у сфері соціального забезпечення?
3. Як можна охарактеризувати міжнародний стандарт права на гідний рівень життя?
4. У яких європейських міжнародних актах закріплені стандарти соціального забезпечення?
5. Проаналізуйте Конвенції МОП, що містять стандарти права на гідний рівень життя.
6. Як реалізуються міжнародні соціальні стандарти права на гідний рівень життя у законодавстві України?

Теми рефератів, доповідей та творчих завдань

1. Європейська соціальна хартія (переглянута) про гідний рівень життя.
2. Стандарти якості життя в ЄС: загальна характеристика.
3. Основні напрями спільної європейської політики з поліпшенням умов життя та праці громадян.
4. Соціальна відповідальність бізнесу в країнах ЄС.

Тема 6. Європейські та міжнародні соціальні стандарти у соціальному забезпеченні

План

1. Поняття та принципи соціального забезпечення в ЄС.
2. Міжнародні соціальні стандарти в соціальному забезпеченні: поняття, зміст, реалізація.
3. Специфіка реалізації соціальних стандартів соціального забезпечення в окремих країнах ЄС.

Література

Основна

1. Бондар, М., Цятковська, О., Цятковська, А. Соціальне забезпечення: міжнародно-правовий аспект. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 2021. (4(64), с.96–105. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-64-96-105>
2. Галушко О.І. Гідний рівень соціального забезпечення осіб в Україні: проблеми законодавчого понятійного апарату. *Науковий вісник*

3.Заболотна Н.Я. Європейські міжнародні стандарти у сфері соціального захисту та соціального забезпечення населення як орієнтир для розбудови української соціальної системи. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 1. с.252-255.http://www.lsej.org.ua/1_2024/57.pdf

Додаткова

1.Європейська соціальна хартія (переглянута) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>

2..Стандарти ЄС у сфері соціального забезпечення: впровадження в Україні та Європі. Аналітичні матеріали. 2023.<https://jurfem.com.ua/standarty-yees-u-spheri-sotszabezpechennya/>

3..Яковець Ірина. Стандарти ЄС у сфері соціального забезпечення:впровадження в Україні та Європі. Аналітичний огляд. 2023.

<https://jurfem.com.ua/standarty-yees-u-spheri-sotszabezpechennya/>

Контрольні питання

1. Які ви знаєте всесвітні міжнародні стандарти прав людини у соціальному забезпеченні?У яких європейських міжнародних актах закріплені стандарти соціального забезпечення?
2. Проаналізуйте Конвенції МОП, що містять стандарти права на гідний рівень життя та права на соціальне забезпечення.
3. Як реалізуються Міжнародні соціальні стандарти права на гідний рівень життя та право на соціальне забезпечення у законодавстві України?
4. Яка система соціального забезпечення у ФРН?
5. Які визнаєте моделі світових систем соціального забезпечення.

Теми рефератів, доповідей та творчих завдань

1. Загальна характеристика положень щодо соціального забезпечення в Європейській соціальній хартії (переглянутій).
2. Система соціального забезпечення Німеччини.
3. Специфіка соціального забезпечення Франції.
4. Порівняльний аналіз систем соціального забезпечення у Чехії і Словаччині.
5. Поняття соціального забезпечення в нормативно-правових актах ЄС.
6. Соціальне забезпечення в країнах ЄС та Україні: порівняльний аналіз.
7. Право на соціальне забезпечення в міжнародно-правових актах.
8. Гарантії права на соціальне забезпечення в країнах ЄС.

Тема 7. Соціальні стандарти європейської політики протидії соціальному виключенню громадян

План

1. Поняття соціального виключення та його соціальна природа.
2. Основні форми, агенти та потенційні «жертви» соціального виключення.
3. Концептуальні засади політики основних європейських країн у подоланні соціального виключення громадян.
4. Політика обмеження соціального виключення в Європі.

Література

Основна

1.Кудмус Н.М., ПрокопчукО.А, Усюк Т.В.. Соціальна інклюзія та сталий сільський розвиток: на перетині політик ЄС. Економічний простір. Збірник наукових праць. №191. 2024. с.225- 229.

2.Лукашевич М.П. Лукашевич О.М., Шандор Ф.Ф. Соціологія виховання: Підручник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. – Київ : Видавець ФОП Піча Ю.В., 2022. – 240 с.

3.Николаєва В. І. Європейський досвід управління розвитком системи соціальної роботи : навчально-методичний посібник. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». 2023. 126 с.

4.Українське суспільство в умовах війни. Рік 2023: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2023. 343 с.

Додаткова

1. Living conditions in Europe — poverty and social exclusion (Eurostat, 2024/2025)

URL:https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion

2.Council of the European Union. Council Recommendation on adequate minimum income ensuring active inclusion. Official Journal of the European Union. 30 Jan 2023, C 41. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AC%3A2023%3A041%3AFULL>

2. Черенько Л.М., Полякова С.В. та ін. Соціальне відторгнення, нерівність та бідність дітей. Київ: Інститут демографії та соціальних досліджень ім.

М.В. Птухи НАН України, 2021. 212 с. URL:

[https://idss.org.ua/arhiv/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%91%D0%86%D0%94%D0%9D%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%AC_%D0%94%D0%86%D0%A2%D0%95%D0%99%20\(PDF\).pdf](https://idss.org.ua/arhiv/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%91%D0%86%D0%94%D0%9D%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%AC_%D0%94%D0%86%D0%A2%D0%95%D0%99%20(PDF).pdf)

3. Швачко В. Дослідження соціального виключення в Україні. Аналітичний звіт. Київ: НаУКМА, 2022. 54 с.

URL:<https://ekmair.ukma.edu.ua/bitstreams/69cf9ce8-77dd-4650-a1af-391ab2bdc4a6/download>

Контрольні питання

1. Які форми соціального виключення ви знаєте?
2. Що таке слабо ресурсні групи і яким чином вони можуть стати елементами соціального виключення?
3. Чи можуть бути агентами виключення окремі країни в цілому?
4. У який спосіб система розподілу влади впливає на соціальне виключення тих чи інших груп?
5. У чому полягає різниця між ситуацією та станом соціальної ексклюзії?

Теми рефератів, доповідей та творчих завдань

1. Соціальна природа завдань соціального виключення.
2. Політика подолання соціального виключення в країнах ЄС.
3. Сутність та специфіка соціальної ексклюзії.
4. Напрями подолання соціального виключення в країнах ЄС.

Тема 8. Соціальні стандарти пенсійного забезпечення в країнах ЄС

План

1. Поняття та типи пенсійних систем в країнах ЄС
2. Європейський досвід та світові тенденції реформування системи пенсійного забезпечення.
3. Порівняльний аналіз соціальних стандартів пенсійного забезпечення в країнах ЄС та Україні.

Література

Основна

1. Вишнеvsька О. А. Пенсійна реформа: зарубіжний досвід для України // Аспекти публічного управління. – 2024. – Т. 12, № 2. – С. 45–53. – Режим доступу: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/285>

2. Гончаренко Л. В. Пенсійні реформи в країнах ЄС: уроки для України . Фінанси України. 2021. № 9. С. 95–107.

3. Ломоносова Н., Кабанець Ю., Буць О. Соціальні права та пенсійні гарантії в Україні: виклики євроінтеграції. Київ: Cedos. 2022. 42 с. Режим доступу: <https://cedos.org.ua>

4. Рудик В. К. Виклики для пенсійних систем країн ЄС і України на сучасному етапі розвитку суспільства. Подільський науковий вісник. 2024. №3. С. 115–122. Режим доступу: https://journals.pdu.khmelnitskiy.ua/index.php/podilian_bulletin/article/view/320

Додаткова

1. Дослідницька служба Верховної Ради України. Інформаційна довідка щодо рівня пенсійного забезпечення пенсіонерів та осіб з інвалідністю в Україні та у країнах Європейського Союзу. – Київ: ВРУ, 2023. – 18 с. – Режим доступу: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/hum_social_policy/inform_references-hsp/73611.html
2. Eurofound. Social Protection and Inclusion Policies in Europe (2020–2024). – Dublin: Eurofound, 2024. – Режим доступу: <https://www.eurofound.europa.eu>

3. Контрольні питання

1. Назвіть відмінності між солідарною та накопичувальною пенсійною системами.
2. У яких країнах була запропонована накопичувальна система?
3. Які переваги тривірневого пенсійного забезпечення?
4. Назвіть світові тенденції реформування пенсійної системи.
5. Охарактеризуйте пенсійні системи провідних країн ЄС.

Теми рефератів, доповідей та творчих завдань

1. Солідарні пенсійні системи в світі.
2. Пенсійна система Франції.
3. Пенсійна систем Німеччини.
4. Пенсійна система Польщі.
5. Світова криза солідарної системи.
6. Провідні тенденції європейського досвіду проведення пенсійної реформи.
7. Концепція подальшого реформування вітчизняної пенсійної системи.
8. Підвищення пенсійного віку: переваги і недоліки.

Тема 9. Стандарти соціального діалогу в соціальній політиці держав-членів ЄС

План

1. Поняття і сутність соціального діалогу
2. Стандарти, місце і функції соціального діалогу в системі європейського врядування
3. Національні моделі соціального діалогу країн-членів ЄС
4. Сучасний стан та євроінтеграційні пріоритети розвитку вітчизняної системи соціального діалогу

Контрольні питання

1. Яке значення поняття «соціальний діалог» дається в документах МОП?
2. Розкрийте цілі та обґрунтування переваги соціального діалогу.
3. Охарактеризуйте основні види соціального діалогу.
4. Назвіть основні елементи системи соціального діалогу.
5. Поясніть статус сторін і суб'єктів соціального діалогу.
6. На яких рівнях має відбуватися соціальний діалог?

Література

Основна

1. Давиденко, В. В. *Форми європейського соціального діалогу: теоретико-практичні аспекти* / В. В. Давиденко. Журнал «Час права». 2023. №4. С. 33-47.
2. Досін, Б. В. *Юридичний зміст поняття «соціальний діалог»: порівняльно-правовий аналіз у контексті норм ЄС* / Б. В. Досін. – Вісник юридичної науки, 2023. – №2. – С. 45-59.
3. Коваленко Р.І., Денисюк М.О. *Доктринальні підходи до моделей соціального діалогу*. Соціальне право. 2024. №1. с.15-21.
4. Мірошніченко, Т. (2025). *Вплив євроінтеграції на систему соціального діалогу в Україні: практики та стандарти ЄС*. Аналітичний матеріал Інституту промисловості НАН України.
https://blog.iie.org.ua/vplyv-ievrointehratsii-na-systemu-sotsialnoho-dialohu-v-ukraini/?utm_source=chatgpt.com
5. Новак І. *Соціальний діалог у контексті повоєнної розбудови та європейської інтеграції України. Демографія та соціальна економіка*. 2025. № 1 (59). с.74-93.

6. Пилипенко, П. Сучасні стандарти соціального діалогу: матеріали круглого столу. Львів: ЛНУ. 2023. 56 с.

7. Сімутіна Я. Соціальний діалог як ключова умова сталого розвитку та євроінтеграції. Аналітичний огляд. 2025.

https://rm.coe.int/electronic-version-social-dialogue-as-a-key-condition-for-sustainable-/1680b492d1?utm_source=chatgpt.com

Додаткова

1. Європейська соціальна хартія (переглянута). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
2. Єдиний європейський акт: угода від 17 лютого 1986 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.go.ua>
3. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23 грудня 2010 р. № 2862-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 28. – С. 255. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text>

Теми рефератів, доповідей та творчих завдань

1. Сучасні міжнародні та європейські стандарти соціального діалогу.
2. Інституціональні засади розвитку соціального діалогу в Україні.
3. Європейські моделі соціального діалогу: досвід для України.
4. Євро-інтеграційні пріоритети України у сфері соціального діалогу.
5. Проблеми та перспективи розвитку галузевого соціального діалогу в Україні.
6. Міжнародні стандарти соціального діалогу.
7. Організаційно-функціональне забезпечення соціального діалогу в договорах ЄС.
8. Національні моделі соціального діалогу.

Тема 10. Реалізація європейських та міжнародних соціальних стандартів. Стандарти в галузі захисту соціальних прав

План

1. Правовий механізм реалізації міжнародних соціальних стандартів.
2. Контроль за додержанням зобов'язань держави по забезпеченню європейських та міжнародних соціальних стандартів з боку міжнародних організацій.
3. Правові форми захисту прав людини в соціальній сфері.

Література

Основна

1. Болотіна, Н. Б. Міжнародно-правові стандарти соціального захисту осіб з інвалідністю: загальні принципи, спеціальні норми та право на захист / Н. Б. Болотіна. – Одеса: Одеська юридична академія, 2023. – 36 с.

2. Коваленко, А. В., Сидоренко, В. І. Європейська соціальна хартія (переглянута) як фундаментальний документ забезпечення соціальних прав: історія та імплементація в Україні. Харків: Вісник Харківського національного університету. 2025. 32 с.

3. Класифікація та стандартизація соціальних послуг: міжнародний та український досвід / колектив авторів. – Київ: ПРООН / МСП, 2024. – 64 с.

4. Соціально-правові стандарти захисту прав та інтересів громадян в умовах глобалізації ринку праці / Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023. – 40 с.

5. Чанишева, Г. І., Лагутіна, І. В., Бориченко, К. В., Корнілова, О. В. Міжнародні (універсальні) соціальні стандарти захисту окремих вразливих верств населення. Київ: ResearchGate. 2023. 48 с.

Додаткова

1. Конвенція про встановлення міжнародної системи збереження прав у галузі соціального забезпечення № 157 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

Контрольні питання

- 1) Що розуміється під правовим механізмом реалізації міжнародних соціальних стандартів?
- 2) Які міжнародні організації здійснюють контроль за додержанням зобов'язань держави із забезпечення міжнародних соціальних стандартів?
- 3) Які правові норми захисту прав людини в соціальній сфері ви знаєте?
- 4) У чому полягає право на рівний доступ до захисту своїх прав як міжнародний стандарт?
- 5) Які повноваження Європейського суду з прав людини?

Теми рефератів, доповідей та творчих завдань

- 1) Міжнародний механізм захисту прав людини.
- 2) Правові форми захисту прав людини в соціальній сфері.
- 3) Повноваження Європейського суду з прав людини.
- 4) Міжнародні стандарти в сфері соціального захисту.
- 5) Європейські стандарти прав людини у правовій системі України.
- 6) Становлення та розвиток міжнародно-правових стандартів щодо захисту прав жінок та забезпечення гендерної рівності.
- 7) Європейські соціальні стандарти та їх імплементація в Україні.
- 8) Європейські соціальні стандарти: перспективи для України.

Питання до заліку

1. Основні віхи становлення Європейського Союзу.
2. Договірні-правова основа Європейського Союзу.
3. Джерела права ЄС.
4. Україна – ЄС: розвиток відносин і основні напрями співробітництва.
5. Природа: джерела та зміст соціальних прав людини.
6. Особливості формування та правові основи європейського соціального права.
7. Поняття соціальної держави та її соціальні обов'язки щодо громадян.
8. Історія та еволюція міжнародних стандартів у сфері соціальних прав людини.
9. Поняття та зміст соціальних прав як основа соціальної політики в ЄС.
10. Особливості внутрішньої та зовнішньої політики ЄС у сфері соціальних прав.
11. Загальна характеристика європейських соціальних стандартів.
12. Соціальна політика як суспільний феномен.
13. Соціальна справедливість як принцип соціальної політики.
14. Моделі соціальної політики в країнах ЄС.
15. Сутність держави загального добробуту.
16. Поняття та типи соціального партнерства.
17. Досвід соціальної політики Європейських держав для України.
18. Загальна характеристика нормативно-правових документів щодо соціальної політики в країнах ЄС.
19. Ключові проблеми та цінності соціальної політики країн ЄС.
20. Порівняльний аналіз державної політики у сфері праці в Україні та країнах ЄС.
21. Особливості та тенденції розвитку світового ринку праці.
22. Сутність та діяльність Європейської служби зайнятості.
23. Політика і стратегія зайнятості в ЄС.
24. Нормативно-правова база міжнародних і європейських стандартів.
25. Міжнародні стандарти соціальної політики у сфері праці.
26. Порівняльний аналіз державної політики у сфері праці в Україні та країнах ЄС.
27. Основні напрями міжнародної політики у сфері праці.
28. Завдання у сфері праці передбачені Угодою про асоціацію між Україною і ЄС: загальна характеристика.
29. Причини, обсяги та особливості сучасних міжнародних переміщень.
30. Сутність та завдання міграційної політики ЄС.
31. Законодавство ЄС щодо легальної імміграції з третіх країн.
32. Соціальний захист мігрантів у ЄС.
33. Реалізація виборчого права мігрантів.
34. Протидія незаконній міграції.
35. Міграційна ситуація в Україні: основні характеристики і особливості.

36. Європейська соціальна хартія (переглянута) про гідний рівень життя.
37. Стандарти якості життя в ЄС: загальна характеристика.
38. Основні напрями спільної європейської політики з поліпшення умов життя та праці громадян.
39. Соціальна відповідальність бізнесу в країнах ЄС.
40. Загальна характеристика положень щодо соціального забезпечення в Європейській соціальній хартії (переглянутій).
41. Система соціального забезпечення в Німеччині.
42. Специфіка соціального забезпечення у Франції.
43. Порівняльний аналіз систем соціального забезпечення у Чехії і Словаччині.
44. Поняття соціального забезпечення в нормативно-правових актах ЄС.
45. Соціальне забезпечення у країнах ЄС та Україні: порівняльний аналіз.
46. Право на соціальне забезпечення в міжнародно-правових актах.
47. Гарантії права на соціальне забезпечення в країнах ЄС.
48. Соціальна природа соціального виключення.
49. Політика подолання соціального виключення в країнах ЄС.
50. Сутність та специфіка соціальної ексклюзії.
51. Напрями подолання соціального виключення в країнах ЄС.
52. Провідні тенденції європейського досвіду проведення пенсійної реформи.
53. Солідарні пенсійні системи в світі.
54. Сучасні міжнародні та європейські стандарти соціального захисту.
55. Євроінтеграційні пріоритети України у сфері соціального діалогу.
56. Міжнародні стандарти соціального діалогу.
57. Міжнародні стандарти у сфері соціального захисту.
58. Європейські соціальні стандарти та їх імплементація в Україні.
59. Європейські соціальні стандарти: перспективи для України.
60. Правова форма захисту прав людини в соціальній сфері.

СПИСОК РЕКОМЕНОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Андрієнко І. С. Міжнародні стандарти соціального забезпечення в контексті євроінтеграційних процесів в Україні. Південноукраїнський правничий часопис.-2022. №4 Ч. 1. с.142-147.
2. Андрій В., Вахонєва Т. Правове регулювання трудової міграції. Вісник КНУ. Юридичні науки. 125 (1). 2023. с 5-9.

- 3.Барінов Д. В. Нормативно-правове забезпечення соціальних прав громадян Європейського Союзу. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. Випуск 6. 2023. с.194-198.
- 4.Бикова А.Л., АлександрюкІ.В. Аналіз нормативно-правового регулювання трудової міграції в Україні. Економічний простір. Збірник наукових праць. №191. 2024. с.67-- 73.
- 5.Галушко О.І.Гідний рівень соціального забезпечення осіб в Україні: проблеми законодавчого понятійного апарату. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету.Серія ПРАВО. Випуск 73: частина 2. 2022. с.12-17.
- 6.Куцмус Н.М., ПрокопчукО.А, Усюк Т.В.. Соціальна інклюзія та сталий сільський розвиток: на перетині політик ЄС. Економічний простір. Збірник наукових праць. №191. 2024. с.225- 229.
- 7..Лукашевич М.П. Лукашевич О.М., Шандор Ф.Ф. Соціологія виховання: Підручник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. – Київ : Видавець ФОП Піча Ю.В., 2022. – 240 с.
- 8.Ломоносова Н., Кабанець Ю., Буць О. Соціальні права та пенсійні гарантії в Україні: виклики євроінтеграції. – Київ: Cedos, 2022. – 42 с. – Режим доступу: <https://cedos.org.ua>
- 9.Новак І .Соціальний діалог у контексті повоєнної розбудови та європейської інтеграції України. . Демографія та соціальна економіка. 2025, № 1 (59). с.74-93.
10. Пилипенко, П. Сучасні стандарти соціального діалогу: матеріали круглого столу / П. Пилипенко. – Львів: ЛНУ, 2023. – 56 с.
- 11.Орловська І. Г.Європейський стовп соціальних прав як орієнтир соціальної політики України в умовах європейського вектора розвитку. Південноукраїнський правничий часопис. 2022. №4 .Ч.2.
- 12..Ситник Олександр. Соціальні стандарти ЄС як інструмент забезпечення стабільності трудових ринків країн-членів в умовах глобальних викликів. Грані. Том 28. № 4. 2025. с.5-11.
- 13.Соціальна політика: навчальний наочний посібник / Є.І. Бородін, Н.Г. Сорокіна; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Електрон. дані. – Дніпро : НТУ «ДП», 2023. – 327 слайди.

<https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/2213/2183>

14.Рибак О.О.Міжнародно-правові акти та їх вплив на законодавство України, що регулює право на відпочинок.Юридичний науковий електронний журнал.№ 3/2024. с.248-251.http://www.lsej.org.ua/3_2024/58.pdf

Додаткова

- 1.Європейська соціальна хартія (переглянута) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
- 2..Єдиний Європейський акт [Електронний ресурс]: Угода від 17 лютого 1986 р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
- 3.Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права [Електронний ресурс] (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовтня 1973 р.). – Режим доступу: : <http://zakon.rada.gov.ua>
- 4.Міжнародний пакт про політичні і громадянські права [Електронний ресурс] (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовтня 1973 р.). – Режим доступу: : <http://zakon.rada.gov.ua>
- 5.Європейський кодекс соціального забезпечення: Кодекс Ради Європи від 06.11.1990 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: : http://zakon2.rada.gov.ua/law/show/1994_-329.
- 6..Ситник О.І. Соціальна політика як інструмент забезпечення сталого розвитку держави. Науковий журнал “Політикус”.Випуск 5. 2025. с.69-74.

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-5.11>

http://politicus.od.ua/5_2025/13.pdf

Інтернет ресурси

Офіційні сайти структур Європейського Союзу

1. Загальний офіційний портал ЄС

- EU Official Portal: <https://european-union.europa.eu>
- EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu>
- EU Publications Office: <https://op.europa.eu>

2. Європейська Комісія (European Commission)

- European Commission: <https://commission.europa.eu>
- DG Employment, Social Affairs and Inclusion: <https://employment-social-affairs.ec.europa.eu>

3. Рада Європейського Союзу (Council of the European Union)

- Council of the EU: <https://www.consilium.europa.eu>
- Social Rights and Employment (EPSCO):
<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/social-rights-eu>

4. Європейський парламент (European Parliament)

- European Parliament: <https://www.europarl.europa.eu>
- Committee on Employment and Social Affairs (EMPL):
<https://www.europarl.europa.eu/committees/en/empl/home>
- European Parliamentary Research Service (EPRS): <https://epthinktank.eu>

5. Суд Європейського Союзу (Court of Justice of the EU, CJEU)

- Court of Justice of the European Union: <https://curia.europa.eu>

6. Європейський економічний і соціальний комітет (EESC)

- European Economic and Social Committee: <https://www.eesc.europa.eu>

7. Євростат (Eurostat)

- Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat>

8. Агенції ЄС у сфері соціальної політики

- EU-OSHA – Безпека праці: <https://osha.europa.eu>
- Cedefop – Професійна освіта: <https://www.cedefop.europa.eu>
- Eurofound – Соціальна політика: <https://www.eurofound.europa.eu>
- EIGE – Гендерна рівність: <https://eige.europa.eu>
- FRA – Агентство з основоположних прав: <https://fra.europa.eu>

9. Європейський соціальний фонд (ESF+)

- European Social Fund: <https://ec.europa.eu/esf>

Соціальні стандарти держав Європейського Союзу[Текст] : методичні вказівки до семінарських занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» галузь знань 23 Соціальна робота спеціальності 232 Соціальне забезпечення /освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» , галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, спеціальності І10 Соціальна робота та консультування денної та заочної форм навчання / уклад. О. І. Ситник, О.І.Сільвестрова. Луцьк : ЛНТУ, 2026. 28 с.

Комп'ютерний набір та верстка

О.І.Ситник

Редактор

О.І. Ситник

Підписано до друку «__» _____ 2026 р. Формат 60x84/16.
Папір офс. Гарн. Таймс. Ум. друк. арк. 4,25.
Тираж 50 прим.

Відділ іміджу та промоції

Луцького національного технічного університету

43018 м. Луцьк, вул. Львівська, 75.

Друк – відділ іміджу та промоції ЛНТУ